

Starostwo Powiatowe w Tomaszowie Lubelskim
ul. Lwowska 68, 22-600 Tomaszów Lubelski

Powiat Tomaszowski

Powiat tomaszowski jest częścią województwa lubelskiego. Jego siedzibą jest miasto Tomaszów Lubelski. Został odtworzony w 1999 roku w wyniku reformy administracyjnej. W skład powiatu tomaszowskiego wchodzi: Tomaszów Lubelski (gmina miejska), Lubycza Królewska, Łaszczów, Tyszowce (gminy miejsko-wiejskie) oraz Bełżec, Jarczów, Krynice, Rachanie, Susiec, Tarnawatka, Telatyn, Tomaszów Lubelski, Ulchówek (gminy wiejskie).

Obszar dawnego powiatu tomaszowskiego wchodził we wczesnym średniowieczu w skład Grodów Czerwieńskich. Ich ośrodkiem administracyjnym był Czerwień, utożsamiany bądź z grodem Czerwno, bądź z grodem Czerniejewo koło Chełma. Grody Czerwieńskie zdobyte na „Lachach” w r. 981 przez Włodzimierza, księcia kijowskiego, odebrane w roku 1018 przez Bolesława Chrobrego, ponownie zajęte w r. 1031 przez Jarosława Mądrego, księcia kijowskiego, stały się odtąd terenem spornym pomiędzy Polską i Rusią, należąc kolejno do księstwa wołyńskiego (włodzimierskiego), czerwińsko-bełskiego (powstałego najprawdopodobniej w drugiej połowie XII w.) i halicko-włodzimierskiego, utworzonego przez Daniela Romanowicza na początku XIII w. (w tym czasie krótko w posiadaniu Leszka Białego). Pod koniec XIII w. obszar ten został włączony do księstwa ruskiego z siedzibą w Przemyślu.

Po skrytobójczym zgładzeniu w 1340 r. księcia halicko-włodzimierskiego Jerzego II (przybrane imię piastowicza mazowieckiego Bolesława Trojdenowicza), w wyniku wcześniej zawartych z nim układów Kazimierz Wielki wystąpił jako sukcesor i po walkach (m.in. z Litwą) przyłączył w 1366 r. księstwo chełmsko-bełskie (dawne Grody Czerwieńskie) do Polski. Po kolejnych sporach z Węgrami księstwo zostało ponownie przyłączone w 1387 r. do Korony przez Królową Ja-

---

dwigę. Jednak już w następnym roku Władysław Jagiełło przekazał je, jako wiano swej siostry Aleksandry, księciu mazowieckiemu Ziemowitowi. Księstwa bełskie i chełmskie powróciły na stałe do Korony w 1462 r. i wówczas pierwsze z nich otrzymało status województwa, drugie zaś jako ziemia weszło w skład województwa ruskiego z siedzibą we Lwowie.

Obszar dawnego powiatu tomaszowskiego pozostał w granicach województwa bełskiego do pierwszego rozbioru Polski (1772). W zaborze austriackim ustanowiony został cyrkuł bełski (z siedzibą w Zamościu) oraz od 1776 r. dystrykt w Tomaszowie. W okresie Księstwa Warszawskiego (od r. 1809) powiat tomaszowski należał do departamentu (województwa) lubelskiego, a w obrębie Królestwa Kongresowego (od r. 1816) znalazł się w obwodzie hrubieszowskim województwa lubelskiego, jednak bez miasta Tomaszowa, które wraz z najbliższymi gromadami weszło w skład powiatu zamojskiego. W latach 1837-42 zmieniono nazwy województw na gubernie (lubelska), obwodów na powiaty (hrubieszowski), a powiatów na okręgi (tomaszowski). Podział administracyjny wprowadzony przez władze carskie w 1866 r. reaktywował powiat tomaszowski, po utworzeniu w 1912 r. guberni chełmskiej wcielony do niej w 1915 r.

Wśród pierwszych pięciu województw, których granice zostały określone od razu w 1919 r. przez władze niepodległej Polski, znalazło się też województwo lubelskie, z powiatem tomaszowskim. W okresie międzywojennego dwudziestolecia nastąpiły pewne poprawki graniczne powiatu, m.in. ubył z niego gmina Dołhobyczów, doszła natomiast część gminy Majdan Sopocki. W 1944 r. reaktywowano powiat, powiększając równocześnie jego obszar o gminy Bełzec, Lubicza Królewska i Tarnoszyn, należące do 1939 r. do powiatu rawsko-ruskiego (województwo lwowskie). Do 1975 r. przeprowadzano drobne korekty granic, m.in. wyłączono gromady Kotlice i Niewirków, a dołączono sołectwa Budynin, Machnówek, Nabróż, Oserdów (z powiatu hrubieszowskiego) oraz część gmin Lipsko i Płazów (z powiatu lubaczowskiego).

Powiat tomaszowski graniczył od północy z powiatem zamojskim, od zachodu z biłgorajskim, od południa z lubaczowskim, od północo-wschodu z hrubieszowskim, a od południowego wschodu granica powiatu była zarazem granicą państwową. Po reformie administracji kraju w 1975 r. obszar zlikwidowanego powiatu znalazł się w całości w granicach nowego województwa zamojskiego. Reforma administracyjna z roku 1999 ponownie przywróciła Tomaszowowi Lubelskiemu status miasta powiatowego.

Działania pomocowe na rzecz Ukrainy

Powiat Tomaszowski jako jednostka samorządu terytorialnego, której terytorium zlokalizowane jest w bezpośrednim sąsiedztwie przejścia granicznego Hrebenne-Rawa Ruska, od początku trwania wojny w Ukrainie prowadził magazyn darów „Sokolnia”. Dzień po wybuchu wojny na Ukrainie mieszkańcy miasta, pracownicy Starostwa Powiatowego oraz Urzędu Miasta oraz jednostek podległych rozpoczęły zbiórkę najpotrzebniejszych rzeczy.

Magazyn darów od początku działał pod egidą Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Lubelskim, na Facebooku powstała grupa „Powiat Tomaszowski uchodźcom”, gdzie każdego dnia zamieszczano posty mówiące o pilnych potrzebach.

Do Sokolni spływały dary z całej Polski, Europy oraz z odległych zakątków świata (Estonia, Niemcy, Szwecja, Francja, Anglia, Irlandia, Holandia, Kanada, Stany Zjednoczone). Było to możliwe m.in. dzięki prywatnym kontaktom wolontariuszy pracujących w magazynie oraz kontaktom wypracowanym na przestrzeni lat przez samorządowców. Zbierano głównie: koce, śpiwory, karimaty, naczynia jednorazowe, środki opatrunkowe, termometry, koce termiczne, termosy, czajniki, przedłużacze, generatory, latarki, baterie, zapalki, żywność, środki higieny osobistej oraz ubrania i buty.

Przez ponad dwumiesięczny okres działania magazynu na Sokolni w głąb Ukrainy wyjechało około 500. transportów z pomocą humanitarną zgromadzoną przez mieszkańców miasta i okolic. Ponadto magazyn nieustannie zaopatrywał punkty recepcyjne usytuowane w mieście Tomaszów Lubelski oraz na terenie powiatu. Przez pierwsze tygodnie akcji pomocowej wolontariusze z Sokolni zaopatrywali w koce, wózki dziecięce, słodycze, żywność i kanapki przejście graniczne w Hrebennem oraz namioty humanitarne tam usytuowane. W magazynie w Sokolni zaopatrywały się organizacje, które pracowały w namiotach przy granicy z Ukrainą. Lokalni przedsiębiorcy oraz Koła Gospodyń Wiejskich gotowali ciepłe posiłki oraz wytwarzali z pomocą uczniów z Szkół Ponadpodstawowych Powiatu setki kanapek, które trafiały na przejście graniczne w Hrebennem. W magazynie darów „Sokolnia” uchodźcy, który osiedlili się na miejscu, w mieście oraz na terenie powiatu, mogli dostać najpotrzebniejsze rzeczy oraz żywność. W magazynie pracowało od kilku do kilkunastu wolontariuszy jednocześnie. Utworzono grafik pracy, dzięki czemu dyżurowanie było sprawniejsze. Nad pracą magazynu czuwało 4. głównych koordynatorów: Magdalena Tereszczuk, Ewelina Michaniak, Marta Kuryło-Paradowska oraz Dariusz Jankowski, a także kilku koordynatorów wspomagających (pracujących np. w jednostkach prowadzonych przez powiat). Warto dodać, że w prace wolontariackie zaangażowały się osoby z Ukrainy, które uciekły przed wojną i zamieszkały w Tomaszowie Lubelskim.

Przekazywane dary trafiały m.in. do Rawy Ruskiej, Sokala, Mostów Wielkich, Czerwonogrodu, Szacka, Lwowa, Bełża, Boryspola, Kijowa oraz innych miejscowości dotkniętych wojną. 10 marca 2022 roku decyzją Henryka Karwana - Starosty Tomaszowskiego, na ręce Dyrektora Szpitala w Sokalu Pana Romana Shveda przekazane zostały dary dedykowane na Szpital w Sokalu. Przekazano między innymi aparat USG, do Sokala pojechała także karetka przekazana przez SP ZOZ w Tomaszowie Lubelskim. Jeden z wielu transportów trafił do dwóch polskich szkół we Lwowie: nr 24 im. Marii Konopnickiej oraz nr 10 im Marii Magdaleny. Dary również były przekazywane do miejscowości Boryspol (miasto pod Kijowem) gdzie mieści się największe międzynarodowe i krajowe lotnisko Ukrainy, które od samego początku wojny zostało zaatakowane. Wiele transportów z darami przekazywane były do Mostów Wielkich, a stamtąd do dalszych miejscowości, które potrzebują pomocy.

Od 16 maja 2022 działalność przeszła pod zarządek Urzędu Miasta w Tomaszowie Lubelskim.

Obchody Małego Patrioty

Punkt recepcyjny

Transport uchodźców